

3. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – С. 131.

4. Закон України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" від 15 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – С. 60.

5. Кримінальне право України. Особлива частина / За ред. М.І.Бажанова, В.В.Сташиса, В.Я.Тація. – Київ – Харків: Юрінком Інтер, 2003. – 496 с.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: 3-тє вид., переробл. та доповн. / За ред. М. І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Атіка, 2005. – 1064 с.

УДК 343.263.2 (043.2)

Попович А.Є.,
студентка,
Юридичний факультет,
Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів
Науковий керівник: Сенченко Н.М., старший викладач

ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ ЯК ВИДУ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Прийнятий в квітні 2012 року Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) закріпив ряд нововведень, котрі є прогресивними кроками до виконання зобов'язань перед Радою Європи та створює такий механізм, який забезпечить на належному рівні захист прав підозрюваного, обвинуваченого в кримінальному процесі згідно з міжнародними стандартами судочинства.

Однією з новел КПК України є запровадження як виду запобіжного заходу домашнього арешту, який є новим поняттям для вітчизняного кримінального судочинства, хоча, наприклад, КПК УРСР 1922 р. визначав його як обмеження волі у вигляді ізоляції за місцем проживання, з призначенням варті чи без такої [1].

Варто відмітити, що питання нововведень КПК України, в тому числі і домашнього арешту, досліджується в працях таких вітчизняних вчених як В. Я. Тацій, О. П. Кучинська, В. О. Попелюшко, В.Д. Пчолкін, Ю.П. Янович та ряд інших.

Досвід багатьох країн, зокрема Ізраїлю, Російської Федерації, Німеч-

чини, Швеції, США свідчить, що домашній арешт є наближенням нашої держави до міжнародних стандартів в галузі кримінального судочинства та має на меті забезпечення реалізації права на свободу й особисту недоторканність, який передбачений статтею 5 Європейської конвенції про захист прав людини й основних свобод.

Відповідно до ст. 181 КПК України домашній арешт полягає в забороні підозрюваному, обвинуваченому залишати житло цілодобово або у певний період доби і підлягає застосуванню у тих випадках, коли застава є занадто м'яким запобіжним заходом, а тримання під вартою – занадто суворим. Він застосовується до особи, яка підозрюється (обвинувачується) у вчиненні злочину, за вчинення якого законом передбачено покарання у виді позбавлення волі. Застосування домашнього арешту, як і інших запобіжних заходів здійснюється тільки незалежними від сторони обвинувачення органами, не пов'язаними із кримінальним переслідуванням особи [2, с.5].

Виконання ухвали про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту покладається на орган внутрішніх справ за місцем проживання підозрюваного (обвинуваченого), які з метою контролю за його поведінкою мають право з'являтися в житло цієї особи, вимагати надати усні чи письмові пояснення з питань, пов'язаних із виконанням покладених на неї зобов'язань, використовувати електронні засоби контролю.

Питання використання електронних засобів контролю осіб, котрі знаходяться під домашнім арештом, що здійснюється з метою безумовного виконання обов'язків підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього у зв'язку із застосуванням домашнього арешту врегульовується ст. 195 КПК України та Положенням про порядок застосування електронних засобів контролю, затвердженим Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.08.2012 № 696 [3]. Відповідно до вищевказаного наказу застосовуються спеціальні електронні пристрої у формі браслета, котрі надаватимуть сигнал про місце знаходження підозрюваного чи обвинуваченого на сервер моніторингу в місцевому відділі органу внутрішніх справ.

Науковці підтримують думку, що домашній арешт доцільно застосовувати до цілої групи осіб з особливими потребами (особи, котрі страждають на хвороби, що не підлягають лікуванню), мають на утриманні неповнолітніх дітей, та до осіб похилого віку [4, с.19]. Слід звернути увагу, що домашній арешт має бути активно застосовуватися до неповнолітніх осіб, оскільки він є досить м'яким запобіжним заходом, перед-

бачений КПК України і може мати ефективніший виховний вплив ніж, наприклад, тримання під вартою.

Введення такого запобіжного заходу, як домашній арешт дає можливість скоротити кількість заарештованих, відправлених до СІЗО та ізоляторів тимчасового тримання осіб приблизно на третину, скоротити бюджетні витрати, дозволяє особам продовжити забезпечувати матеріально себе та членів своєї сім'ї, підтримувати соціальні відносини [5].

Але, слід зазначити, що в практичному застосуванні домашнього арешту є певні питання, які підлягають вирішенню в якнайкоротші терміни:

- належне фінансове забезпечення домашнього арешту, електронних засобів контролю (електронних браслетів), адже в Законі України "Про Державний бюджет України на 2013 рік" не закладено коштів на придбання електроніки для такого контролю;

- порядок закупівлі іноземних засобів контролю та порядок проведення навчання по їхньому застосуванню працівниками органів внутрішніх справ тощо.

Таким чином, закріплення в КПК України та введення в практику кримінального судочинства домашнього арешту як альтернативи тримання особи під вартою є прогресивним елементом вітчизняної системи кримінального судочинства, котрий може наблизити Україну до європейських стандартів. Запровадження з цією метою система електронного моніторингу фактично є додатковою гарантією забезпечення виконання підозрюваним чи обвинуваченим своїх процесуальних обов'язків. Але, для ефективного функціонування даної системи має бути належне фінансове забезпечення стосовно закупівлі відповідних пристроїв, підвищені вимоги до якості роботи оперативників, слідчих.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1370.

2. Попелюшко В. О. Запобіжні заходи в новому КПК України: поняття, мета, підстави, порядок та суб'єкти застосування // Адвокат. – 2012. – №9 (144). – С. 4-6.

3. Про затвердження Положення про порядок застосування електронних засобів контролю, наказ МВС України № 696 від 09.08.2012 р. // Офіційний Вісник України. – 2012. – №76. – Ст. 3093.

4. Кучинська, О. П. Домашній арешт як запобіжний захід в кримінально-процесуальному законодавстві // О. П. Кучинська // Адвокат. – 2010. – № 7(118). – С. 17-19.

5. Фаринник В. І. Домашній арешт – альтернатива триманню під вартою // Юридичний вісник України. – 2012. – № 25[Електронний ресурс] Режим доступу:http://www.yurincom.com/ua/analytical_

УДК 343.9 (043.2)

Примаченко О.М.,

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м.Київ
Науковий керівник: Мотлях О.І., к.ю.н., доцент

СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВА ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Процес розбудови демократичної, соціальної та правової держави в Україні зумовлює необхідність подальшого розвитку демократичних інституцій, а також правових механізмів забезпечення охорони прав та законних інтересів людини. Зріст негативних тенденцій у суспільстві, якісні зміни злочинності набуття нею професійного, організованого та найбільш витонченого характеру, ставлять перед наукою завдання спрямовані на розробку новітніх прийомів, методів та засобів протидії кримінальним явищам. Оптимізація процесу розкриття і розслідування шахрайства є важливою проблемою, яка постає на сьогодні перед криміналістичною наукою.

Статистичні дані засвідчують, що динаміка зареєстрованих шахрайств протягом останніх 10 років не є стабільною, їх чисельність коливається в інтервалі 13-17 тис. на рік [1].

Відповідно до ст. 190 Кримінального кодексу України шахрайство – це заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою [2, с. 63].

Крім заволодіння чужим майном шахрайство являє собою своєрідну "інтелектуальну" злочинну діяльність. Оскільки здійснення такої діяльності передбачає, що "шахрай" у своїй свідомості розробляє різні схеми проведення шахрайської операції.